

Nataliia Tiahunova

*Candidate of Economic Sciences, Full Professor,
Professor at the Department of Entrepreneurship, Trade, Logistics
and Hotel and Restaurant Business
Khmelnyskyi Cooperative Trade and Economic Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8966-3438>*

Zlata Tiahunova

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Marketing and Management
Khmelnyskyi Cooperative Trade and Economic Institute
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4508-5453>*

Тягунова Н.М.

*к.е.н., професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі, логістики
та готельно-ресторанної справи
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту*

Тягунова З.О.

*к.е.н., доцент,
доцент кафедри маркетингу та менеджменту
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-295-1-125>

FORMATION OF DIGITAL COMPETENCIES IN THE EDUCATIONAL TRAJECTORY OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTIES

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Проникнення цифровізації за останні роки відмічається як у всіх сферах життя людини, так і у галузях економіки. Відповідно постає необхідність підготовки фахівців економічних спеціальностей, які б володіли актуальними цифровими компетенціями та навичками.

За даними останнього звіту від Coursera, цифрові навички лідирують серед інших твердих навичок, і серед них також відбувається швидкий рух за рангом актуальності (табл. 1).

Такі специфічні цифрові навички притаманні не лише ІТ-спеціальностям, але й потребують розуміння та практики застосування серед менеджерів, економістів, фінансових аналітиків тощо. Саме тому при розробці ОПП та освітніх траєкторій для здобувачів вищої освіти економічного спрямування необхідно впроваджувати наскрізне вивчення, опанування і розвиток цифрових компетентностей та навичок.

Початковим етапом для формування цифрових компетентностей при побудові освітніх траєкторій для студентів економічних спеціальностей має бути первісна оцінка компетенцій з цифрової грамотності. Оцінка компетенцій з цифрової грамотності студентів має стратегічне значення в освітньому процесі на спирається на:

1. Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки (Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р.) [2], де першою пріоритетною ціллю є підвищення рівня цифрової грамотності громадян.
2. Рамку цифрових компетентностей громадян України.

Цифрові навички, що мають найбільш зростаючу затребуваність у 2023 р.

Ранг	Назва навички	Приріст значення рангу*
1	Scrum software development	+86
2	Data visualization	+75
3	Customer success tools	+67
4	E-commerce	+63
5	CRM software	+61
6	User experience design	+61
7	Agile software development	+60
8	Software framework development	+60
9	System software development	+55
10	Search engine optimization	+52

*Примітки: приріст значень рангів базується на порівнянні даних 2022 до 2021 років, відповідно до запитів роботодавців

Джерело: [1]

Відповідно до цієї стратегії та Рамки було розроблено і впроваджено національний тест на цифрову грамотність громадян «Цифрограм 2.0» [3].

Цифрограм 2.0 допомагає виявити загальний рівень цифрової грамотності, прогалини в цифрових навичках і зорієнтує, які саме компетенції варто вдосконалити. Завдання тесту систематизовані за сферами знань європейської рамки цифрових компетентностей для громадян DigComp 2.1., адаптованої українськими експертами.

Тестування передбачає перевірку базових знань і навичок із цифрової грамотності в 6 сферах:

Основи комп'ютерної грамотності.

Інформаційна та медіаграмотність. Вміння працювати з даними.

Створення цифрового контенту.

Комунікація і взаємодія в цифровому суспільстві.

Безпека в цифровому середовищі.

Вирішення технічних проблем. Навчання впродовж життя в цифровому суспільстві.

Кожна із цих сфер знань охоплює 5 цифрових компетентностей. Загалом оцінюються 30 цифрових компетентностей.

Відповідно до вищезазначеного авторами пропонується наступне:

Здійснювати оцінку компетенцій з цифрової грамотності студентів першого року навчання на бакалавраті на основі національного тесту Цифрограм 2.0.

Результати тесту Цифрограм 2.0. (сертифікат) використовувати для подальшого формування індивідуальної навчальної траєкторії студентів та розвитку їх цифрових компетенцій під час вивчення основних та вибіркових дисциплін.

Здійснювати систематичний моніторинг та аналіз цифрових навичок, що є актуальними на ринку праці. На їх основі актуалізувати цифрові компетентності та впроваджувати інструменти для їх вивчення у дисципліни, що викладаються здобувачам вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів економічних спеціальностей.

Розробити «Концепцію розвитку цифрових компетенцій студентів ЗВО».

Також необхідно звернути увагу, на Наказ МОН №1340 від 10 грудня 2021 року «Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності», де було затверджено Типову програму з розвитку цифрової компетентності науково-педагогічних працівників. Розвиток та удосконалення цифрових компетентностей науково-педагогічних

працівників ЗВО за рахунок систематичного підвищення кваліфікації та стажування у провідних компаніях України забезпечить подальшу розробку та викладання освітніх програм з високим рівнем їх якості та розумінням цифрових компетентностей для успішного навчання здобувачів вищої освіти.

Такий комплекс заходів з удосконалення ОПП із наскрізним вивченням цифрових навичок забезпечить якісне формування цифрових компетентностей при проходженні освітньої траєкторії студентами економічних спеціальностей.

Література:

1. Job Skills of 2023 Report. *Coursera*. 2023. URL: <https://www.coursera.org/business/ebook/Job-Skills-2023> (дата звернення: 01.02.2023).

2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. № 695. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.02.2023).

3. Цифрограм. *Дія. Цифрова освіта*. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/digigram> (дата звернення: 01.02.2023).

4. Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності. Наказ МОН № 1340 від 10 грудня 2021 року. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 01.02.2023).